

ZVLÁŠTNOSTI ÚTOKU DIVÍZIE Z PRIAMEHO DOTYKU S NEPRIATEĽOM

Podplukovník Matej Jakoby

Náš Poíný poriadok, ktorý vychádza z najnovších poznatkov z organizácie a vedenia vševojsového boja, vytyčuje tiež hlavné zásady vedenia útoku na nepriateľa z priameho dotyku. Tento spôsob zahajovania útoku bol v minulosti často prehliadaný ako zastaralý, nmoderný a prekonaný, ku ktorému dôjde len vo výnimočných prípadoch. To však nie je plnou pravdou.

Útok na nepriateľa z priameho dotyku je jedným ze spôsobov zahajovania útočného boja, pri ktorom vojská, ktoré budú niest ťažisko nastávajúcej útočnej bojovej činnosti, vyrážajú a zahajujú boj z východiskového priestoru. To znamená, že vojská sú už pred vlastným zahájením boja pomerne dlhšiu dobu v priamom dotyku s nepriateľom, to je v dotyku vizuálnom i palebnom. Z toho vyplýva, že vojská sú v dobe priamej prípravy boja v dosahu nepriateľských klasických palebných prostriedkov (ručných zbraní pechoty a delostrelectva).

Kedy bude divízia útočiť na nepriateľa z priameho dotyku

Pre motostreleckú i tankovú divíziu zahájenie z priameho dotyku nebude zvláštnym prípadom, i keď vzhľadom k jeho niektorým záporným vlastnostiam, o ktorých sa zmienim neskoršie, budú sa tomuto spôsobu zahájenia útoku snažiť vyhnúť. Pri objasňovaní pojmu útok z priameho dotyku je vždy nutné uvedomiť si stupeň, o ktorom hovoríme. Útok z chodu pre pluk alebo prápor môže byť v rámci divízie útokom z priameho dotyku.

I keď nie je možné vyčerpať všetky varianty a kombinácie u tohto problému, rozoberiem aspoň hlavné z nich. K útoku na nepriateľa z priameho dotyku v rámci divízie môže dôjsť keď:

1. Divízia zaujíma obrannú zostavu a do útoku prechádza úderným uskupením vytvoreným z plukov druhého sledu a z jednotiek stiahnutých z pasívnych úsekov po preskupení. Toto úderné usku-

penie prekračuje jednotky prvého sledu, ktoré po prekročení vytvárajú druhý sled divízie. Pre pluky a prápory zahajujúce útok ide o útok z chodu, pre divíziu o útok z priameho dotyku. Tento spôsob zahájenia útoku bude často používaný pri útoku divízie, ktorá nie je na smere hlavného úderu armády.

2. Divízia bola pri predchádzajúcej činnosti v dôsledku prevahy nepriateľa nútená prejsť dočasne v dostahnutom priestore do obrany a pokračuje v útoku bez zmeny zostavy.

Pluky prvého sledu prechádzajú do útoku priamo zo zostavy, v ktorej sa nachádzajú v dotyku. Spravidla sa bude jednotlivým jednotkám zužovať pre útok pásmo a útok bude predchádzať dlhšie preskupenie.

K takému spôsobu zahájenia útoku môže dôjsť buď v rámci celej bojovej zostavy divízie, alebo i len jej časti v týchto prípadoch:

— na smere pomocného i hlavného úderu armády, často v kombinácii s predchádzajúcim spôsobom,

— na podružných smeroch, kde hlavným úkolom divízie bude pútať sily protistojacieho nepriateľa a nedovoliť mu preskupiť a uvoľniť sily z pasívneho úseku,

— pri útoku v hĺbke zostavy nepriateľa pri narazení na pripravenú a zaujatú obranu, ktorú vlastné vojská neuspeli zdolať útokom z chodu, a je preto nutné priblížiť delostrelectvo, stmeliť bojovú zostavu, upresniť úlohy i súčinnosť medzi jednotkami a druhmi vojsk,

— keď veliteľ armády bude chcieť čo najdlhšie uchovať a šetriť údernú silu novozasadzovaných divízií a divízia v dotyku dostane za úkol v ich prospech prelomiť predný okraj obrany nepriateľa.

3. Terén na vlastnej strane pred predným okrajom nepriateľa po stránke takticko-technických vlastností, tj. dostupnosti a zjazdnosti neumožňuje divízii prisunovanej z hĺbky plynule sa rozvinúť do bojovej zostavy a tak útočiť z chodu, napr. keď je silne zalesnený, bez dostatočne rozvinutej komunikačnej siete, silne

rozoklaný, so stržiami atď. V tomto prípade je nutné vystriedať divíziu prvého sledu divíziou čerstvou.

4. Je nedostatok palebných prostriedkov, hlavne jadrových úderov, umožňujúcich útok z chodu.

5. Technický stav obrnených transportérov je špatný (vysoké percento nepojazdnosti a poruchovosti), alebo sú z akéhokoľvek dôvodu u motostreleckých plukov nahradené automobilmi.

Všetky uvedené príklady platia ako pre vedenie boja za použitia jadrových zbraní, tak aj bez nich.

Najtypickejším spôsobom pri útoku na nepriateľa z priameho dotyku bude situácia, kedy divízia prechádza do útočnej činnosti z obrany po preskupení. Z tohoto spôsobu je možné i odvodiť ďalšie spôsoby.

Výhody a nevýhody útoku na nepriateľa z priameho dotyku

Výhody:

- dobrá znalosť terénu u veliteľov i vojsk;
- pomerný dostatok času pre vydanie úloh;
- lepšia znalosť nepriateľa, jeho rozloženia i palebného systému;
- možnosť upresnenia úloh v teréne až do najnižších stupňov velenia;
- lepšie podmienky pre organizáciu súčinnosti;
- viac času na materiálne zabezpečenie vojsk;
- vylúčenie fyzického vypätia ľudí i opotrebovania materiálu presunom pred samotnou bojovou činnosťou.

Nevýhody:

- nutnosť širokého a náročného ženiného budovania priestoru;
- pomerne dlhá doba potrebná na prípravu a vlastné vystriedanie a preskupenie;
- bojová zostava je dosť dlhú dobu v dosahu palebných prostriedkov nepriateľa;
- sústredením živej sily a bojovej techniky na pomerne malom priestore sa zvyšuje zraniteľnosť a možnosť strát, zvlášť zdôraznená použitím jadrových zbraní;
- nutnosť zvláštnych opatrení po stránke zaistenia vystriedania a preskupenia, ako sú poriadková služba, predanie úsekov, sprievodcovia, maskovanie striedania vojsk;
- sfažená možnosť utajenia priestoru i rozmiestnenia vojsk a tak aj možnosť predčasného prezradenia útoku.

Rozmiestnenie bojovej zostavy do doby zahájenia útoku — východiskový priestor

Pri útoku na nepriateľa z priameho dotyku určuje sa divízií východiskový priestor. V ňom rozmiestňuje a organizuje sa bojová zostava pre nastávajúci boj. Bojové prostriedky a jednotky sú tu rozmiestňované s ohľadom na nastávajúcu činnosť.

Tanky prvého sledu zaujímajú vyčkávacie postavenie v závislosti na teréne v takej vzdialenosti, aby túto mohli v prípadoch a hlavne v rotných pochodových prúdoch prekonať jedným skokom v dobe palebnej prípravy. Priestor ich rozmiestnenia musí byť mimo palebný dosah minometov a delostrelectva nepriateľa (8 až 12 km). Komunikácie vedúce z vyčkávacieho postavenia k prednému okraju je nutné starostlivo rekognoskovať, upraviť, vytvoriť a podľa možnosti i preveriť a stanoviť jednotlivým vozidlám čas pohybu na nich.

Raketový útvar, delostrelectvo a protiletadlové delostrelectvo zaujímajú priestor bojového rozmiestnenia a palebné postavenia podľa bežne platných zásad, spravidla ako prvé, na začiatku poslednej noci pred útokom.

Motostrelecké útvary zaujímajú východiskové priestory. Práporý prvého sledu zaujímajú východisko k útoku, ktoré bude mimo priamy dotyk s nepriateľom — tj. na úrovni operných bodov čiat druhého sledu (okolo 300 metrov od vlastného predného okraja). Čaty v dotyku s nepriateľom nebudú striedané z dôvodu utajenia. Do východiska prichádzajú motostrelecké jednotky skryté, bez obrnených transportérov, ktoré umiestňujú po rotách (alebo i po praporech) vo vhodnom terénnom úkryte na smeroch svojej nastávajúcej činnosti. Východiská práporov bude nutné spravidla predom ženiť upraviť, a to podľa časových možností, rozšírením stávajúcej zákopovej siete. Príchod jednotiek prvého sledu je nutné organizovať tak, aby došli na miesto až tesne pred zahájením útoku — pred svitaním a mali ešte čas na zamaskovanie, rekognoskáciu a vydanie rozkazov. To si vyžaduje minimálne okolo dvoch hodín času.

Veľmi dôležitou otázkou, vyžadujúcou pečlivú prípravu, je pri útoku na nepriateľa z priameho dotyku vystriedanie útvarov prvého sledu. Uskutočňuje sa spravidla v priebehu poslednej noci pred zahájením útoku. Musí byť pečlivo pripra-

vené a vykonané presne, rýchle i skryte. Poradie striedania (preskupenia) určuje veliteľ divízie, ktorá bude útočiť. Prvé zaujímajú palebné postavenia protiletadlové delostrelectvo, delostrelectvo a raketový útvar a posledné, až tesne pred zahájením útoku práporý prvého sledu. Druhý sled divízie zahájí presun k fronte až v dobe zahájenia útoku. Do tejto doby spolu so zálohami vyčkáva v pochodových prúdoch v skrytoch na komunikáciách, alebo v ich blízkosti.

Zvláštnosti práce veliteľa a štábu pri útoku na nepriateľa z priameho dotyku

Celá činnosť týkajúca sa organizácie útoku prebieha prevážne v terénu. Pred vydaním rozhodnutia vykoná sa rekoгноskácia, pri ktorej je nutné naviazať styk s veliteľom jednotky v dotyku.

Rozhodnutie a jeho vydanie sa uskutočňuje podľa bežne platných zásad. Na dôležitosť nabýva organizácia súčinnosti, pri ktorej sa detailne rozoberajú časové i priestorové úlohy jednotlivých prvkov bojovej zostavy. Organizáciu súčinnosti je nutné rozšíriť o tieto otázky:

- spôsob vystriedania a zaujatia východiskového priestoru;
- udržanie doterajšieho režimu života a palby u jednotiek v dotyku;
- opatrenia pre maskovanie;
- spôsob vyrazenia k útoku (k seči);
- palebné zabezpečenie.

V organizácii súčinnosti veliteľa divízie vzhľadom k východiskovému priestoru je nutné rozoberať:

- rozmiestnenie vojsk vo východiskovom priestore;
- ťenijné práce vo východiskovom priestore;
- cesty príchodu jednotiek a ich rozdelenie;
- dobu uvoľnenia komunikácií jednotkami v dotyku;
- poriadkovú službu na komunikáciách;
- priestory (čiar) zosadenia vojsk s obrnených transportérov a priestory pre ukrytie obrnených transportérov;
- miesta stretnutia so sprievodcami k doprodu nových jednotiek a kto týchto sprievodcov určí;
- poradie zaujatia východiskového priestoru a časový plán striedania;
- spôsob vystriedania a odovzdania priestorov;
- miesta (čiar) zastavenia druhých sledov a záloh;

— odstránenie následkov napadnutia jadrovými zbraňami nepriateľa v predpokladných variantoch;

— spôsob a cesty odchodu vystriedaných jednotiek a ich zhromaždišťa po vystriedaní;

— spôsob maskovania a klamnej činnosti pri striedaní a sily vyčlenené pre túto činnosť;

— činnosť delostrelectva vlastného i striedanej jednotky pri zaujímaní východiskového priestoru;

— spôsob odrážania nepriateľského útoku v priebehu striedania a velenie pri ňom;

— dobu ukončenia zaujatia východiskového priestoru.

Uvedené opatrenia bude vhodné zachytiť na pracovnú mapu (popríklad plán) a potvrdiť podpismi veliteľov striedajúcich a striedaných jednotiek.

Zvláštnosti zahájenia seče

Pred prechodom vojsk k seči sa uskutočňuje palebná príprava a jadrové úder podľa bežne platných zásad. Tanky so zahájením palebnej prípravy a po jadrových úderoch vyrazajú na signál z vyčkavacích postavení v pochodových prúdoch po rotách (práporoch) tak, aby v okamihu jej ukončenia dosiahli vlastný predný okraj. Behom palebnej prípravy môže byť čas tankov predsunutá do prípravných palebných postavení k ničeniu nepriateľských cieľov, predovšetkým protitankových prostriedkov priamou streľbou. Po prekročení motostreleckých jednotiek tankami postupujú motostrelecké jednotky tesne za nimi v peších zostavách.

Po prekročení protitankových zátarasov vytvorenými priechodmi, tanky sa rozvinujú do bojovej zostavy a zahajujú spolu s motostreleckými jednotkami seču a za podpory delostrelectva, minometov a iných palebných prostriedkov vnikajú v stanovenú dobu (Č) na predný okraj nepriateľskej obrany. Motostrelecké prapore a rotu uskutočňujú seču spravidla peši. Obrnené transportéry pritom postupujú za vlastnými jednotkami skokmi od jednej čiar k druhej a podporujú ich palbu za pohybu i za krátkych zastávok. Po zlomení nepriateľského odporu nasadzajú príslušníci jednotiek na povel svojich veliteľov na obrnené transportéry a tesne za tankami rozvíjajú útok do hĺbky. V ďalšom sa priebeh útoku i seču neodlišuje od bežného útoku z chodu.